

EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE 10/2013 rd

Statsrådets redogörelse till riksdagen om verkställandet och utfallet av regionför- valtningsreformen

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 5 mars 2013 statsrådets redogörelse om verkställandet och utfallet av regionförvaltningsreformen (SRR 1/2013 rd) till förvaltningsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att ekonomiutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Tarja Hyvönen och överinspektör Mikko Saarinen, finansministeriet
- överingenjör Marcus Merin, kommunikationsministeriet
- avdelningschef Petri Peltonen, regionutvecklingsdirektör Veijo Kavonius och industriråd Marja-

Riitta Pihlman, arbets- och näringsministeriet

- förvaltningsdirektör Aino Jalonen och utvecklingschef Pirkko Oilinki-Nenonen, miljöministeriet
- överdirektör Elli Aaltonen, Regionförvaltningsverket i Östra Finland
- direktör Sami Koivula, Regionförvaltningsverket i Norra Finland
- direktör Jaana Korhonen, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Kajanaland
- överdirektör Pekka Sundman, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland
- chef för regionalverksamhet Antti Heiskanen, Tekes — utvecklingscentralen för teknologi och innovationer
- expert Jari Konttinen, Finlands Näringsliv rf

- näringschef Kari Jääskeläinen,
Företagarna i Finland.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Ekonomiutskottet har i enlighet med sin behörighet koncentrerat sig på tillståndprocesserna för näringsverksamhet hos regionförvaltningsmyndigheterna och på styrningen av dessa myndigheters verksamhet. Vid utfrågningen av sakkunniga har särskilt berörts hur myndigheternas styrsystem fungerar och bedömts hur de synergifördelar som eftersträvades med reformen av regionförvaltningen (ALKU-projektet) har uppnåtts. Ekonomiutskottet konstaterar att när resultaten av reformen utvärderas är det skäl att ta hänsyn till att det är fråga om en enorm ändring i såväl regionförvaltningens som centralförvaltningens verksamhetsformer och organisation. Ändringarna genomfördes med en snabb tidtabell.

Den nya strategiska planeringen och strategiska avtal har lett till en ny typ av samarbete och diskussion mellan ministerierna. Verksamhetskulturen kan dock ändras och synergifördelar uppnås nedast successivt och på längre sikt, vilket var känt redan när projektet bereddes. För att synergifördelarna ska kunna uppnås

fullt ut ska en grundlig genomgång av tillståndprocesserna hos de granskade myndigheterna inledas. Det kan förväntas att antalet ansökningar om miljötillstånd kommer att öka under de närmaste åren. Om det ökade antalet ansökningar ska kunna behandlas med nuvarande eller rentav minskade personalresurser måste man försäkra sig om att processerna är ändamålsenliga.

Ekonomiutskottet finner det viktigt att regeringen utvecklar en ny kundorienterad servicemodell där en kund hos förvaltningen kan sköta kontakten med myndigheterna genom en enda kontaktpunkt oberoende av hur många beslut om tillstånd inom statsförvaltningen kundens projekt förutsätter.

Som ekonomiutskottet redan i sina tidigare ställningstaganden (EkUB 47/2010 rd och EkUB 49/2010 rd) har konstaterat är det mycket svårt att följa hur utfrågnings- och tillståndprocesser i anknytning till ett och samma projekt fortskrider för att de inte är simultana. Det är besvärligt för parterna att få grepp om sina rättigheter och skyldigheter i olika processer. Tillståndsproce-

serna medför också överlappande arbete, som skulle kunna undvikas om tillståndskraven samordnades och utredningar som redan lämnats i samband med en tillståndsprocess utnyttjades i en annan. Processer som bottnar i olika lagar bör synkroniseras, synergifördelar utnyttjas och överlappningarna minimeras. Samarbetet kunde också öka kring inspektionerna. Med hänvisning till det ovan sagda anser utskottet att tillståndsförvaltningen skyndsamt måste ses över i sin helhet för att gallra onödig byråkrati. Målet bör vara att minska antalet ansökningar som gäller ett och samma projekt och effektivisera processen. Det är myndigheternas sak att sköta samordningen så att olika myndigheters syn, precis som nu, blir beaktad vid tillståndsprövningen.

Dessutom ska myndigheterna utveckla sitt interna informationsutbyte så mycket som möjligt så att myndigheterna på eget initiativ ber om uppgifter ur varandras register utan att kunden inom förvaltningen behöver fungera som mellanhand och leverera dessa uppgifter.

Styrsystemet. Som mål för styrningen av regionförvaltningen sattes att styrningen av statens regionförvaltning blir en fungerande del av förvaltningsstyrningen som helhet och att regionförvaltningen kan sammanvävas och stödja utvecklan-

det av statens lokalförvaltning. Enligt utredningen till ekonomiutskottet har den bärande principen i styrsystemet, som går ut på att substansstyrningen har avskilts från resursstyrningen, inte varit helt problemfri. Ekonomiutskottet uppmärksammar särskilt verksamhetsmiljön för Tekes — utvecklingscentralen för teknologi och innovationer — där regleringen av styrsystemet har haft en betydande effekt. I samband med bildandet av nätverket av närings-, trafik- och miljöcentraler blev den personal som skötte uppgifter för Tekes vid arbets- och näringscentralerna en del av närings-, trafik- och miljöcentralerna. Den personal vid NTM-centralerna som sköter uppgifter för Tekes utgör ett sakkunnignätverk motsvarande 87 årsverken som är en viktig del av Tekes sakkunnignätverk. Utmaningen för Tekes är att de uppgifter som personalen utför kommer från Tekes medan personalstyrningen sköts från NTM-centralerna.

Ekonomiutskottet har i sitt tidigare utlåtande (EkUU 21/2009 rd) understrukt att verkställigheten av reformen särskilt bör väga in samordning och utformning av ståndpunkter på ministerienivå. För ett fungerande styrsystem kommer en smidig informationsgång inom statsrådet och mellan ministerierna och regionförvaltningen att spela en avgörande roll. I redogörelsen föreslås en

ändring som går ut på att styrmodellen görs klarare och enklare genom en övergång till ett tvådelat styr- och planeringssystem. I regionförvaltningsverkens resultatavtal anges anslagsramarna och personalramarna fortfarande enligt förvaltningsområde och i NTM-centralernas resultatavtal enligt ansvarsområde och enhet. Ekonomiutskottet anser att regionförvaltningsmyndigheterna ska ges större befogenheter att besluta om allokeringen av resurserna och fatta beslut på region- och lokalnivå. Horisontella, principiella vägval som går över en enskild sektors behörighet samt beslut om helhetsresurser bör handhas av centralförvaltningen.

Ledningen av NMT-centralerna.

Ekonomiutskottet har i sitt tidigare utlåtande tagit fasta på hur NTM-centralernas ledningsmodell fungerar i praktiken. Som chef för centralen finns en direktör för ansvarsområdet vid sidan av sin egen befattning. I denna ledningsmodell är direktörerna för ansvarsområden mycket självständiga i fråga substansen för sin sektor och ledarskapet för centralen begränsar sig till ledarskap i förvaltningsfrågor. I detta avseende har utskottets ståndpunkt om att direktören ska garanteras en stark ställning inte realiserats. I redogörelsen föreslås att behovet av överdirektörer som huvud-

syssla vid NTM-centralerna ska utredas. Ekonomiutskottet anser att det är på sin plats att utreda frågan.

Landskapsförbundens roll. Landskapsförbundens roll ändrades betydligt i regionförvaltningsreformen. Avsikten med projektet var att knyta landskapsprogrammen närmare samman med resultatstyrningsprocessen mellan centralförvaltningen och regionförvaltningsmyndigheterna. Landskapsprogrammet och dess genomförandeplan var en utgångspunkt vid beredningen av regionförvaltningsmyndigheternas strategidokument och strategiska resultatavtal. På den praktiska nivån har samarbetet mellan landskapsförbunden och NTM-centralerna intensifierats och processerna för beredningen av handlingar har i någon mån kommit närmare varandra. Ekonomiutskottet anser att landskapsprogrammen och genomförandeplanerna ska få större genomslagskraft och att landskapsförbunden fortsättningsvis ska medverka i resultatavtalsförfarande mellan NTM-centralerna och centralförvaltningen.

Ställningstagande

Ekonomiutskottet anser

att förvaltningsutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors den 26 april 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Mauri Pekkarinen /cent
vordf. Marjo Matikainen-Kall-
ström /saml
medl. Lars Erik Gästgivars /sv
Teuvo Hakkarainen /saf
Harri Jaskari /saml (delvis)
Pia Kauma /saml (delvis)
Miapetra Kumpula-Natri /sd
(delvis)
Jukka Kärnä /sd (delvis)

Eero Lehti /saml
Paula Lehtomäki /cent
Päivi Lipponen /sd (delvis)
Jari Myllykoski /vänst
Martti Mölsä /saf
Sirpa Paatero /sd (delvis)
Arto Pirttilahti /cent
Kaj Turunen /saf (delvis)
ers. Lauri Heikkilä /saf (del-
vis).

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.